



**TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI
GENEL BAŞKANLIĞI**



Sayı : E-7390006015-804.99-1958
Konu : İşçilere Eksik Ödeme Yapıldığı Hakkında

11.12.2023

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı'na
ANKARA

Bakanlığınıza bağlı Huzurevleri, Yaşlı Bakım Evleri, Rehabilitasyon Merkezleri vs işyerleri ile özellikle Çocuk Evlerinde çalışan işçi/üyelerimizin Sendikamıza yaptıkları vaki müracaatlardan;

- 1- *Nöbet listelerinde bazı haftalarda eksik çalıştığı gerekçesiyle diğer zamanlarda denkleştirme yapıldığı,*
- 2- *Haftalık 45 saatin üzerinde yapılan çalışmalara ait fazla çalışma ücretinin,*
- 3- *1 günden fazla olan Ulusal Bayram, Genel Tatil ve Dini Bayram günlerinde yapmış oldukları çalışmalar karşılığının,*
- 4- *Gece çalışmalarında 7,5 saatin üzerinde yapılan çalışmalara ait fazla çalışma ücretlerinin, ödenmediği veya eksik ödendiği” anlaşılmıştır.*

ULUSAL BAYRAM, GENEL TATİL VE DİNİ BAYRAM GÜNLERİ YÖNÜNDEN;

4857 sayılı İş Kanununun Ulusal Bayram ve Genel Tatil Günlerinde Çalışma başlıklı 44.Maddesinde *“Ulusal bayram ve genel tatil günlerinde işyerlerinde çalışılıp çalışılmayacağı toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmeleri ile kararlaştırılır. Sözleşmelerde hüküm bulunmaması halinde söz konusu günlerde çalışılması için işçinin onayı gereklidir. Bu günlere ait ücretler 47 nci maddeye göre ödenir.* 47.Maddede *“Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde çalışan işçilere, kanunlarda ulusal bayram ve genel tatil günü olarak kabul edilen günlerde çalışmazlarsa, bir iş karşılığı olmaksızın o günün ücretleri tam olarak, tatil yapmayarak çalışırlarsa ayrıca çalışılan her gün için bir günlük ücreti ödenir”* denilmektedir.

Toplu iş sözleşmesinin Ulusal Bayram, Genel Tatil ve Hafta Tatili Günlerinde Çalışması ve Ücreti başlıklı 20.maddesinde *“Ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili günleri Kanunlarda belirtilen günlerdir. Ulusal Bayram, genel tatil ve hafta tatili günlerinde çalıştırılan işçilere o gün için toplam 3 (üç) günlük ücret (çalışmadan hak ettikleri bir günlük ücret dahil) ödenir”* hükmüne yer verilmiştir.

Yine, Yargıtay 9.Hukuk Dairesinin 02.03.2017 tarih ve 2015/8390 E., 2017/3019 K. sayılı kararında *“.....fazla mesai hesabında çalışılmadığı kabul edilen dini bayramların dışlanıp dışlanmadığı belli olmadığı gibi, fazla mesai günlerinde çalıştığı kabul edilen her ulusal bayram genel tatil gününün normal 7,5 saatlik yevmiyesi ulusal bayram ve genel tatil alacağı içinde hesaplandığından, çalışıldığı kabul edilen bu günlerin varsa 7,5 saati aşan fiili çalışma kısmının fazla mesai süresine eklenmesi gerektiği”* hükmüne karar verilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 374H-DK5D-G5AB Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.saglikis.org.tr>

Adres: Yüce-tepe Mahallesi Hedef Sokak No:5 Anıttepe - Çankaya / ANKARA
Telefon No: 0312 231 80 45 - 46 - 47 - 48 Fax No: 0312 230 23 96
e-Posta: info@saglikis.org.tr İnternet Adresi: <https://www.saglikis.org.tr>
Kep Adresi: turkiyesaglikiscilerisendikasi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Ahmet ÖZGÜR
TİS Uzmanı
ahmetozgur@saglikis.org.tr





TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI
GENEL BAŞKANLIĞI



Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının 07.09.2023 tarih ve 07.07.2023/3400 sayılı ve Noksanlıklar/Aykırılıklar konulu raporunun 1.maddesinde özetle *“Ulusal Bayram ve genel tatil günlerinin çalışma gününe denk gelmesi halinde işçilerin çalışmalarına devam ettikleri, ulusal bayram ve genel tatil çalışması olan işçiler için toplu iş sözleşmesi hükmü gereğince 2 günlük ek genel tatil ücreti tahakkuklarının yapıldığı, bazı çalışanların çalışmış oldukları ulusal bayram ve genel tatil gün sayılarının eksik hesaplandığı, eksik hesaplamanın 28-29 Ekim çalışmaları ile dini bayram çalışmalarından kaynaklandığı, bu günlerdeki çalışmalarda, bayramın 1.günü çalışıp çalışması sonraki güne sarkan ve sonraki günde genel tatil günü olan çalışmalar için sadece 1 günlük üzerinden genel tatil ücreti tahakkuk ettirildiği,*

İlgili yasal düzenleme ile toplu iş sözleşmesinin 20.maddesi hükmü gereğince çalışması ulusal bayram ve genel tatil günlerine denk gelen (arife günleri ile 28 Ekim günü saat 13.00-24.00, diğer günler 00.00-24.00 arası dönem) işyeri çalışanlarının bu günlerdeki çalışmaları karşılığı genel tatil gün sayılarının tespit edilerek (2022 yılı Mart ve sonrası için) çalışılmaksızın ödenmesi gereken genel tatil ücretine ek olarak 2 günlük genel tatil ücreti hesaplanması, hesaplanan genel tatil ücretlerinden daha önce ödenen genel tatil ücretlerinin mahsup edilmesi, bu suretle oluşan bakiye genel tatil ücretlerinin ücret hesap pusulalarında tahakkuk ettirilerek banka aracılığı ile ödenmesi gerekmektedir” denilmektedir.

Buna göre;

A- 1,5 (birbuçuk) gün süren Ulusal Bayram ve daha fazla süren Dini Bayram günlerinde;

a) Ramazan ve Kurban Bayramları arife günleri ile 28 Ekim Cumhuriyet Bayramı günü saat 13.00’ten 24.00’e kadar yapılan çalışmalar için normal yevmiyesine ilaveten (yarım gün olması nedeniyle) 1 yevmiye daha ödenmesi,

b) Vardiyası veya çalışma saati devam eden gece 00.01’den sonra 29 Ekim günü ile Ramazan ve Kurban Bayramlarının 1.günü yapılan çalışmalar için ise günün değişmiş olması sebebiyle (mesai saatini doldurmuş veya doldurmadığına bakılmaksızın, gün olarak değerlendirildiğinden) normal yevmiyesine ilaveten 2 yevmiye daha (genel toplamda normal yevmiyesi de dahil 5 yevmiye) ödenmesini,

B- 2 (iki) günden fazla süren Dini Bayram günlerinde;

a) Ramazan ve Kurban Bayramlarının 1.günü saat 00.01’den 24.00’e kadar yapılan çalışmalar için normal yevmiyesine ilaveten 2 yevmiye daha ödenmesi,

b) Vardiyası veya çalışma saati devam eden gece 00.01’den sonra Ramazan ve Kurban Bayramlarının 2.günü yapılan çalışmalar için ise günün değişmiş olması sebebiyle (mesai saatini doldurmuş veya doldurmadığına bakılmaksızın, gün olarak değerlendirildiğinden) normal yevmiyesine ilaveten 2 yevmiye daha (genel toplamda normal yevmiyesi de dahil 6 yevmiye) ödenmesi,

C- A ve B fıkralarında her bir gün için yapılan çalışmaların 7,5 saatin üzerinde olması durumunda haftalık fazla çalışma süresinden ayrı olmak üzere ayrıca fazla çalışma karşılığının, normal çalışma ücretinin saat başına düşen ücreti ile birlikte %60 fazlası olarak ödenmesi, gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 374H-DK5D-G5AB Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.saglikis.org.tr>

Adres: Yüce-tepe Mahallesi Hedef Sokak No:5 Anıttepe - Çankaya / ANKARA

Telefon No: 0312 231 80 45 - 46 - 47 - 48 Fax No: 0312 230 23 96

e-Posta: info@saglikis.org.tr

İnternet Adresi: <https://www.saglikis.org.tr>

Kep Adresi: turkiyesaglikiscilerisendikasi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Ahmet ÖZGÜR

TİS Uzmanı

ahmetozgur@saglikis.org.tr





TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI GENEL BAŞKANLIĞI



FAZLA MESAI YÖNÜNDEN;

4857 sayılı İş Kanununun Çalışma Süresi başlıklı 63.maddesinde “Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırk beş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir” denilmektedir.

Kanunda tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine günde 11 saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir denilmekle birlikte iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Görüleceği gibi işçinin çalışmadığı sürelerin denkleştirme suretiyle sonraki hafta çalışmalarına aktarılamayacağı, aktarılabilmesi için de yine işçinin rızası ve tarafların anlaşmasını gerektirmektedir.

4857 Sayılı İş Kanununda işçiyi koruma adına çalışma süreleri işçinin isteği dışında günlük onbir saatten fazla çalıştırılmasını kısıtlanmışsa da, 19.08.2017 tarih ve 30159 sayılı Resmi Gazete Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının yayınladığı *Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik* ile işçilerin 12 saate kadar çalıştırılabileceği imkânı sağlanmıştır.

Toplu iş sözleşmesinin Fazla Çalışma ve Ücreti başlıklı 19.maddesinde *“Haftalık 45 saatin üzerinde yapılan çalışmalar fazla çalışmadır. Fazla çalışmalarda her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının %60 yükseltilmesi suretiyle ödenir”* hükmü yer almaktadır.

4857 sayılı Kanunun “Fazla Çalışma Ücreti” başlıklı 41. Maddesinde “..... Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapan işçi **İSTERSE**, bu çalışmalar karşılığı zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında bir saat otuz dakikayı, fazla sürelerle çalıştığı her saat karşılığında bir saat onbeş dakikayı serbest zaman olarak kullanabilir” denilmektedir.

Yani, fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışan işçinin ancak bu **FAZLA ÇALIŞMA KARŞILIĞINI İZİN OLARAK KULLANMASI İŞVERENİN DEĞİL İŞÇİNİN RIZASI İLE MÜMKÜN** olmaktadır.

Toplu iş sözleşmesinde denkleştirme yapılacağı hakkında bir hüküm bulunmamakla beraber toplu iş sözleşmesinde ve iş kanununda çalışma süreleri haftalık olarak belirlenmiş olmakla, listeler aylık yapılmakta ise de haftalık çalışma süreleri dikkate alınarak yapılmalıdır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının 07.09.2023 tarih ve 07.07.2023/3400 sayılı ve Noksanlıklar/Aykırılıklar konulu raporunun 2.maddesinde de “4857 sayılı İş Yasası’nın 63.maddesindeki amir hüküm gereğince, 4857 sayılı İş Yasası’na tabi olarak çalışan bir işçinin günlük bazda ara dinlenme süreleri düşüldükten sonra 11 saatin üzerinde çalıştırılması mümkün olmadığından ve 11 saat üzerindeki çalışmalar çalışılmaması gereken sürelerde gerçekleşen çalışmalar olduğundan işyeri çalışanlarının 2022 yılı Mart ve sonrasında 11 saat üzeri çalışmalarının haftalık 45 saati aşmasa dahi fazla çalışma olarak değerlendirilmesi, hesaplanan fazla çalışma ücretlerinin ücret hesap pusulalarında tahakkuk ettirilerek ödenmesi gerekmektedir” denilmektedir.

Buna göre;

Günlük 11 saatin üzerinde yapılan çalışmalar karşılığının haftalık 45 saatlik normal çalışma süresini doldurup doldurmadığına bakılmaksızın 11 saatin üzerinde yapılan çalışmalar karşılığının fazla çalışma ücreti olarak her bir saate karşılık gelen ücreti ile birlikte %60 zamlısı olarak ödenmesi gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 374H-DK5D-G5AB Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.saglikis.org.tr>

Adres: Yüce-tepe Mahallesi Hedef Sokak No:5 Anıttepe - Çankaya / ANKARA

Telefon No: 0312 231 80 45 - 46 - 47 - 48 Fax No: 0312 230 23 96

e-Posta: info@saglikis.org.tr

İnternet Adresi: <https://www.saglikis.org.tr>

Kep Adresi: turkiyesaglikiscilerisendikasi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Ahmet ÖZGÜR

TİS Uzmanı

ahmetozgur@saglikis.org.tr





TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI GENEL BAŞKANLIĞI



GECE ÇALIŞMASI YÖNÜNDEN;

4857 sayılı İş Kanununun Gece Süresi ve Gece Çalışmaları başlıklı 69.maddesinde “*Çalışma hayatında "gece" en geç saat 20.00'de başlayarak en erken saat 06.00'ya kadar geçen ve her halde en fazla onbir saat süren dönemdir. İşçilerin gece çalışmaları yedibuçuk saati geçemez.* Gece çalıştırılacak işçilerin sağlık durumlarının gece çalışmasına uygun olduğu, işe başlamadan önce alınacak sağlık raporu ile belgelenir. Gece çalıştırılan işçiler en geç iki yılda bir defa işveren tarafından periyodik sağlık kontrolünden geçirilirler. İşçilerinin sağlık kontrollerinin masrafları işveren tarafından karşılanır. Gece çalışması nedeniyle sağlığının bozulduğunu raporla belgeleyen işçiye işveren, mümkünse gündüz postasında durumuna uygun bir iş verir. İşveren gece postalarında çalıştırılacak işçilerin listelerini ve bu işçiler için işe başlamadan önce alınan ve periyodik sağlık raporlarının bir nüshasını ilgili bölge müdürlüğüne vermekle yükümlüdür. *Gece ve gündüz işletilen ve nöbetleşe işçi postaları kullanılan işlerde, bir çalışma haftası gece çalıştırılan işçilerin, ondan sonra gelen ikinci çalışma haftası gündüz çalıştırılmaları suretiyle postalar sıraya konur. Gece ve gündüz postalarında iki haftalık nöbetleşme esası da uygulanabilir. Postası değiştirilecek işçi kesintisiz en az onbir saat dinlendirilmeden diğer postada çalıştırılmaz*” denilmektedir.

19.08.2017 tarih ve 30159 sayılı Resmi Gazete Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Yayınladığı *Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*te “*Postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde, 4857 sayılı Kanunun 42 ve 43 üncü maddeleri ile 70 inci maddesinde öngörülen yönetmelikte belirtilen haller dışında işçilerin gece postalarında 7,5 saatten çok çalıştırılmaları yasaktır. Ancak turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir*” denilmektedir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 23.06.2009 tarih ve 2007/40862 E., 2009/17766 K. sayılı kararında “*Gece çalışmaları yönünden, haftalık kırkbeş saat olan yasal çalışma sınırı aşılmamış olsa da günde yedibuçuk saati aşan çalışmalar için fazla çalışma ücreti ödenmelidir*” denilmektedir.

Buna göre,

İşçinin gece 7,5 saatin üzerinde yaptırılan çalışmalar karşılığının Kanun ve Yargıtay içtihatlarına göre normal fazla mesaisinin dışında fazla çalıştığı sürelerle ait ücretlerin fazla çalışma ücreti olarak her bir saate karşılık gelen ücreti ile birlikte %60 zamlısı olarak ödenmesi gerekmektedir.

SONUÇ VE TALEP:

Açılmasını istemediğimiz ancak, ödemelerin yapılmaması durumunda açılacak davalar neticesinde Bakanlığımızın maddi ve manevi olarak zarara uğrayabileceğinin de değerlendirilmesi ile

Bakanlığınız Strateji Geliştirme Başkanlığının İstanbul Valiliği (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)’ne hitaben 07.11.2023 tarih ve E-36339706-840-9197682 sayılı “*İl Müdürlüğünüzce muhakkik görevlendirilerek kuruluşlarda iş mevzuatına aykırı olarak işçilerin çalışması sonucu kamu zararının oluşup oluşmadığının incelenmesi ve iş müfettişi denetim raporunda belirtilen hususların bağlı kuruluşlarınıza talimat yazısı ile duyurulması önem arz etmektedir*” şeklindeki yazınızın Bakanlığınız diğer 80 İl Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine de gönderilmesi hususunda gereken duyarlılığı göstereceğinize olan inancımız tamdır.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 374H-DK5D-G5AB Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.saglikis.org.tr>

Adres: Yüce-tepe Mahallesi Hedef Sokak No:5 Anıttepe - Çankaya / ANKARA

Telefon No: 0312 231 80 45 - 46 - 47 - 48 Fax No: 0312 230 23 96

e-Posta: info@saglikis.org.tr

İnternet Adresi: <https://www.saglikis.org.tr>

Kep Adresi: turkiyesaglikiscilerisendikasi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Ahmet ÖZGÜR

TİS Uzmanı

ahmetozgur@saglikis.org.tr





TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI GENEL BAŞKANLIĞI



Eki:

Strateji Geliştirme Başkanlığımızın yazısı ve eklerinin bulunduğu dosya
(değişik işyerlerine yazılan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Tutanakları ve yazıları)

e-imzalıdır

Adem SARIÇOBAN
Genel Sekreter

e-imzalıdır

Hakan TOY
Genel Başkan

Ek: Strateji Geliştirme Başkanlığımızın yazısı ve eklerinin bulunduğu dosya

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 374H-DK5D-G5AB Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.saglikis.org.tr>

Adres: Yüce-tepe Mahallesi Hedef Sokak No:5 Anıttepe - Çankaya / ANKARA

Telefon No: 0312 231 80 45 - 46 - 47 - 48 Fax No: 0312 230 23 96

e-Posta: info@saglikis.org.tr

İnternet Adresi: <https://www.saglikis.org.tr>

Kep Adresi: turkiyesaglikiscilerisendikasi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Ahmet ÖZGÜR

TİS Uzmanı

ahmetozgur@saglikis.org.tr

